

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Organisatie.....	4
Politie 2.0.....	6
Digitale Pioniers.....	7
Beelden voor de Toekomst.....	9
Kafkabrigade in Utrecht	11
Last van de overheid.....	12
Creatieve Verdienmodellen.....	14
Creative Commons	15
Stichting Klasse	16
Innovatielab	17
Seminar Overheidscommunicatie en nieuwe media.....	18
Creative Challenge Call.....	19
Memory Channel	20
KL website, weblogs en nieuwsbrief.....	21

Inleiding

De Kenniseconomie Monitor 2006 liet al zien dat er nog veel gedaan moet worden om Nederland slimmer te maken. Het thema 'kenniseconomie' mag dan hoog op de agenda staan in Nederland, dat staat het in andere landen ook. En voor een positie in de kopgroep van Europa is praten niet genoeg. Er is nog voldoende werk aan de winkel. Kennisland is het jaar 2007 dan ook vol ambities, ideeën en positieve energie ingegaan. En daar zijn we aardig uitgekomen.

2007 was een jaar vol vernieuwingen. Niet alleen ging er een nieuw kabinet van start - de coalitie bestempelde kennis en innovatie tot een van de zes pijlers in het regeerakkoord - ook onderwijs werd een groter belang toegekend. En het Innovatieplatform ging door. Het thema 'kenniseconomie' bleef daarmee hoog op de agenda staan. Maar de praktische vertaling van die ambitie laat op veel terreinen nog op zich wachten. Daarin ligt ook de nieuwe rol van Kennisland. Agenderen is minder nodig. Het vertalen van ambities naar acties des te meer.

Ook bij Kennisland veranderde er veel. Het grootste project in de geschiedenis van KL ging het afgelopen jaar van start: Beelden voor de Toekomst. Samen met een consortium van zes partijen werken we aan het digitaliseren van het audiovisuele archief van Nederland. Ruim 250.000 uur aan video, film en audio komt de komende zeven jaar digitaal beschikbaar. De rol van KL is vooral te helpen dit materiaal zijn weg te laten vinden naar onderwijs, creatieve industrie en het brede publiek en ervoor te zorgen dat dit daar tot vernieuwing leidt.

Andere hoogtepunten in 2007: Creative Commons startte een pilot met BUMA-STEMRA, de Kafkabrigade deed een groot onderzoek voor het Ministerie BZK, Syb Groeneveld presenteerde zijn reflectie op de afgelopen jaren in het boek Open Doors en Digitale Pioniers kreeg 203 aanvragen binnen. Het is maar een kleine greep uit het werk van Kennisland, de rest valt te lezen in dit jaarverslag.

Afgelopen jaar verwelkomde Kennisland maar liefst zes nieuwe medewerkers. Zij komen van uiteenlopende plekken en geven KL een nieuwe impuls. Maar de sfeer op kantoor blijft ouderwets goed. Dat kantoor werd overigens wel wat verbouwd en daardoor nog een stukje mooier.

In 2007 hebben we afscheid genomen van twee mensen die de afgelopen jaren aan het roer van Kennisland hebben gestaan. Hans Westerhof kreeg een prachtkans en trad begin 2007 toe tot de directie van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Daar mag hij onder meer leiding geven aan het project Beelden voor de Toekomst dat hij vanuit Kennisland mee hielp ontwikkelen. Syb Groeneveld vertrok na de zomer naar Moskou om daar een nieuwe toekomst op te bouwen. Zonder deze twee iconen was het wel even wennen, maar Kennisland heeft in alle opzichten een uitstekend jaar achter de rug. Met een nieuw team, een volle projectenportefeuille en een gezonde balans gaan we 2008 in. Klaar voor de volgende vernieuwing.

U hoort nog van ons.

Organisatie

Team

In 2007 is het team van Kennisland gegroeid. Allereerst in omvang, want het aantal vaste medewerkers steeg van tien naar veertien mensen. In de loop van het jaar vertrokken er twee mensen waarmee de omvang eind 2007 twaalf medewerkers betrof. Het waren niet de minsten die vertrokken: Hans Westerhof en Syb Groeneveld, beiden sinds jaren verbonden aan Kennisland en lid van het bestuur. Zij gaven sinds respectievelijk 2002 en 2001 richting en leiding aan Kennisland. Enig overgebleven oprichter en huidig voorzitter Joeri van den Steenhoven had hierdoor de schone taak een nagenoeg nieuw team op te bouwen. Gelukkig daarbij geholpen door ervaren KL'ers als Geert Wissink, Martijn Arnoldus, Corline van Es en Lobke van der Meulen. Dit proces verliep dan ook prima. Er is ingezet op een goede kwalitatieve vervanging. Dat is gelukt. Er zijn drie seniors erbij gekomen die deels de taken en projecten van Hans en Syb hebben overgenomen: Harry Verwayen, Chris Sigaloff en Paul Keller. Verder kwamen er twee ambitieuze juniors bij, Nikki Timmermans en Joanne van den Eijnden. Marcel Oosterwijk is de nieuwe webredacteur. Tot slot keerde Marije Veenstra terug om het secretariaat te versterken zodat Carolien Bok kon doorgroeien in de rol van office manager annex bedrijfsleider.

Daarnaast hebben er meerdere freelancers en stagiairs bij KL gewerkt. De totale omvang van KL in 2007 varieerde daarmee gedurende het jaar tussen de 12 en 18 personen. In 2008 verwachten we een beperkte groei van het vaste team naar circa 15 medewerkers. Inclusief freelancers en stagiairs zullen daarmee tussen de 16 en 22 mensen bij KL werken.

Bestuur

Het bestuur van KL bestond in 2007 uit de volgende personen:

- Joeri van den Steenhoven, voorzitter
- Hans Westerhof, penningmeester
- Syb Groeneveld, secretaris

In de loop van het jaar zijn Hans Westerhof en Syb Groeneveld teruggetreden. Daarmee is Joeri van den Steenhoven nu het enig bestuurslid. Dit moment is aangegrepen om de structuur van Kennisland te veranderen. Deze veranderingen zullen de komende tijd worden geïmplementeerd. Naar uitbreiding van het bestuur wordt gezocht, maar het gaat hierbij om externe kandidaten die geen deel meer uit zullen maken van het management. Die verantwoordelijkheid ligt nu bij Joeri van den Steenhoven.

Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2007 ongewijzigd. De leden zijn:

- Harry Starren, directeur De Baak, managementcentrum VNO-NCW (voorzitter)
- Liesbeth Schöningh, lid College van Bestuur ROC A12
- Jetse Spreij, partner VersteegWigmanSprey Advocaten

Raad van Advies

Per 1 januari 2006 is een Raad van Advies ingesteld. Deze adviseert het bestuur over inhoudelijke en politiek-strategische zaken. Het bestuur en de Raad van Toezicht zijn bij vergaderingen van de Raad van Advies aanwezig. Voor de Raad van Advies worden nog leden gezocht. De huidige leden zijn:

- Roel in 't Veld, hoogleraar Bestuurskunde / Voorzitter RMNO
- Leendert Bikker, directeur BransonGuevara
- Rik Maes, hoogleraar Informatiemanagement Universiteit van Amsterdam
- Bert Mulder, lector Technologie en Samenleving Haagse Hogeschool
- Dana Ponec, partner SoetersvanEldonkPonec Architecten
- Bernard Fransen, voorzitter College van Bestuur ROC Midden-Nederland

Financiën

2007 is een uitstekend financieel jaar geweest. De omzet is gestegen naar ruim 1,4 miljoen euro. De gemiddelde omvang en duur van projecten is toegenomen. Wel zijn er verhoudingsgewijs meer projecten op subsidiebasis uitgevoerd. Er is ruimte voor het plegen van investeringen en het aanleggen van herbestedingsreserves. Structureel staat de stichting er financieel gezond voor.

Kantoor

Het kantoor is het afgelopen jaar licht verbouwd zodat het aantal werkplekken kon worden uitgebreid. Het tapijt moest worden vervangen en de verlichting is verbeterd. Verder heeft KL een pilot gedaan met Apple en is de overstap gemaakt naar een ICT-infrastructuur die geheel gebaseerd is op Apple apparatuur. Inmiddels zijn de meeste werkplekken en de servers overgezet.

Projecten 2008

Politie 2.0

Opdrachtgever: Politiekorps Utrecht

Team: Joeri van den Steenhoven, Geert Wissink, Lobke van der Meulen en Syb Groeneveld

Waar ging het project over?

De Politie Utrecht wilde onderzoeken op welke manieren burgers kunnen worden ingezet bij opsporing door gebruik te maken van sociale internettoepassingen die bekend staan onder de noemer Web 2.0. De bijdrage van KL bestond uit het ontwerpen van een raamwerk voor al deze activiteiten, zodanig dat een lerend proces ontstond, zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau. KL heeft in kaart gebracht welke sociale internettoepassingen relevant zijn voor de politie en hoe zij hiermee om kan gaan. Er is een strategiedocument opgesteld met een raamwerk op basis waarvan de politie kan beslissen welke toepassingen zij kan inzetten. Het advies is besproken in de Raad van Hoofdcommissarissen.

Hoe draagt dit project bij aan een slimmer Nederland?

De politie leren omgaan met nieuwe internettoepassingen was een mooie manier om haar te helpen slimmer te gaan werken. Het besef dat dit nodig is, was aanwezig en de gesprekken met de politie waren zeer leerzaam, zowel voor hen als voor ons. Het ontwikkelen van het raamwerk resulteerde in strategische en praktische instrumenten voor de politie, die er ook voor zorgden dat het verder ging dan de hype van Web 2.0. Een raamwerk dat, met wat wijzigingen, ook voor andere overheden en organisaties toe te passen is.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

De gesprekken met Hoofdcommissaris Heijmans en Frank Smilda van de Politie Utrecht over de uitdagingen waar de politie voor staat - nu burgers met digitale middelen opeens zoveel informatie kunnen verzamelen en delen - waren zeer inspirerend.

Wat zijn de plannen voor 2008?

De politie is verder gegaan met pilots en met een strategie om internet te gebruiken in de opsporing. KL is daar niet meer bij betrokken geweest. Wel zijn we doorgegaan met het verder ontwikkelen van een raamwerk en de toepassing daarvan voor overheden.

Digitale Pioniers

Oprachtgever: De stimuleringsregeling Digitale Pioniers wordt gefinancierd door een aan Kennisland verstrekte subsidie van het Ministerie van OCW en PRIMA, het Programma Implementatie Agenda ICT-Beleid
Team: Corline van Es, Paul Keller, Chris Sigaloff
Website: www.digitalepioniers.nl

Waar gaat het project over?

Digitale Pioniers steunt kleine maatschappelijke organisaties die innovatieve media op het internet ontwikkelen. Dat doen we in twee trajecten:

De **Digitale Pioniers Regeling** stelt kleine eenmalige bedragen (tot 30.000 euro), expertise en begeleiding beschikbaar voor maatschappelijke internetprojecten. Kenmerkend voor de regeling is de snelle en simpele aanvraagprocedure: na sluiting van de inschrijving krijgen projecten binnen zes weken te horen of ze zijn geselecteerd. Projecten die geselecteerd zijn krijgen binnen zes weken de eerste 80% van het toegekende bedrag op hun rekening gestort. Na toekenning maken Digitale Pioniers vanzelfsprekend deel uit van het Digitale Pioniers netwerk, waar alle eerder toegekende projecten en experts deel van uit maken.

Binnen de **Digitale Pioniers Academie** helpen we succesvolle Digitale Pioniers-projecten met de ontwikkeling van hun project tot een maatschappelijke onderneming. De Academie bestaat uit 10 bijeenkomsten waarin thema's aan bod komen die startende maatschappelijke ondernemers bezighouden. Tijdens de Academie wordt gewerkt aan een financieel model, waarmee de projecten moeten kunnen continueren en groeien zonder blijvende overheidssteun. Hierbij wordt ieder project begeleid door een coach. De academie wordt afgesloten met een pitch, waarbij de drie beste projecten worden beloond met een startkapitaal.

Hoe draagt dit project bij aan een slimmer Nederland?

Digitale Pioniers geeft ruimte aan kleine maatschappelijke initiatieven en stimuleert daarmee innovatie van onderop. Het beste is dit natuurlijk te illustreren met de projecten zelf! Bijvoorbeeld:

Open Street Map: Content verzamelen

Het van oorsprong Britse initiatief OpenStreetMap ging in 2007 in Nederland van start. Binnen het project worden geografische data verzameld en vervolgens onder een Creative Commons (CC-BY-SA) licentie beschikbaar gesteld. Tijdens mapping parties verzamelen vrijwilligers met behulp van GPS apparatuur data die op de open kaart worden ingevoerd. Door de kaarten open te stellen voor publiek moedigt OSM aan tot het gebruik van landkaarten op nieuwe en interessante manieren die anders niet mogelijk waren. Daarnaast kunnen mensen de data gebruiken om landkaarten te maken en zou het bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden door open source navigatiesoftware.

Floss Manuals: Geven is het nieuwe nemen

Adam Hyde deed in 2007 mee aan de Digitale Pioniers Academie. Zijn uitdaging was om een financieel model te bouwen voor zijn project Floss Manuals. FM is een platform waarop bezoekers gratis handleidingen voor open source software kunnen lezen, remixen en schrijven. Adam vond met zijn model - Gratis content aanbieden met een betaalde variant via een Printing on Demand functie - een mogelijke oplossing voor een veel voorkomende vraag op het moment, namelijk hoe geld te verdienen met gratis content. Hij wist hiermee een tweede plaats tijdens de eindpitch te veroveren.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Een van de terugkomende hoogtepunten binnen de Digitale Pioniers Regeling is de projectleiderbijeenkomst waar alle projectleiders van lopende projecten bijeen komen. In maart 2007 vond de projectleidersbijeenkomst voor de twaalfde ronde plaats. Hier gaf

IngeKuiper een presentatie over *user experience*, een onderwerp dat ieder die een website maakt, tegenkomt. Het was fantastisch om te zien hoe iedereen zich tijdens de workshop inleefde in de bezoekers van hun website en hoe gepassioneerd zij waren over hun eigen project. Ook is het bijzonder dat iedereen telkens weer bereid blijkt om kennis en ervaringen te delen.

Wat zijn de plannen voor 2008?

De komende vijf jaar zullen wij zowel de Digitale Pioniers Regeling als de Digitale Pioniers Academie voortzetten. Wij blijven op zoek naar goede ideeën en de juiste talenten die dit kunnen uitvoeren. We streven ernaar om samen met het continu groeiende netwerk rondom de regeling en de academie als een broedplaats voor maatschappelijke innovatie te blijven fungeren.

Beelden voor de Toekomst

Opdrachtgever: Ministerie van OCW

Team: Harry Verwayen, Geert Wissink, Nikki Timmermans, Martijn Arnoldus en Marcel Oosterwijk

Website: www.beeldenvoortetoeekomst.nl

Waar gaat het project over?

In de archieven van Beeld en Geluid (Hilversum), die van het Filmmuseum (Amsterdam) en het Nationaal Archief (Den Haag) is de beeldgeschiedenis van de afgelopen honderd jaar opgeslagen. Speelfilms, documentaires, radio- en televisieprogramma's beslaan ruim 700.000 uur materiaal. Dit oeuvre is opgebouwd door filmers, programmamakers en fotografen tegen kosten die in de vele miljarden lopen. Binnen het project Beelden voor de Toekomst zal de komende zeven jaar een kerncollectie van het Nederlandse audiovisuele erfgoed door digitalisering veiliggesteld worden voor de toekomst. In totaal zullen 137.200 uur video, 22.510 uur film, 123.900 uur audio en 2,9 miljoen foto's worden gerestaureerd, geconserveerd en gedigitaliseerd.

Hiermee participeert Kennisland in het grootste digitaliseringproject van audiovisueel erfgoed in Europa. Het project wordt uitgevoerd door een consortium van zes partijen. Kennisland adviseert het consortium op het gebied van auteursrecht, doelgroeponderzoek, businessmodellen en innovatie. Door vernieuwend onderzoek uit te voeren, baanbrekende congressen te organiseren en innovatieve diensten te ontwikkelen dragen wij bij aan de doelstellingen van het project: brede toegankelijkheid van het materiaal en maximalisering van de maatschappelijke baten.

Hoe draagt dit project bij aan een slimmer Nederland?

Een van de interessante aspecten aan het project is dat het gesubsidieerd is op een economische grondslag. Uiteraard speelt er een groot cultureel en maatschappelijk belang bij het behoud van erfgoed, maar het project probeert aantoonbaar te maken dat de economische baten de kosten van het digitaliseren (Eur 173 miljoen) overstijgen. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet in het versterken van de kenniseconomie. Een saillant detail is dat de financiering komt uit de FES-gelden (aardgasbaten), waar voorheen alleen grote infrastructurele projecten als de verguisde Betuwelijn van betaald werden. Onvrede over die gang van zaken was een van de redenen waarom Kennisland is opgericht. Een belangrijke doorbraak dus.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Eind september in de Flexbar op het Westergasfabriekterrein tijdens PICNIC: Vincent Everts leidt onnavolgbaar *twitterend* de sessie 'Create More Using Public Content' met Hans Westerhof (Beeld en Geluid), Peter Kaufman (Intelligent Television and Library of Congress), Paul Gerhardt (BBC Creative Archive) en Brian Gruber (Fora.tv). De centrale vraag die ochtend: hoe kun je het gedigitaliseerde materiaal op een interessante manier de wereld in brengen en tegelijkertijd rechthebbenden tevreden stellen?

Wat zijn de plannen voor 2008?

Na de voorbereidingen in de coulissen, kan de voorstelling nu echt beginnen. Het ontwikkelen van diensten voor het onderwijs heeft prioriteit dit jaar. Kennisland adviseert hierbij over de inzet van audiovisuele bronnenmateriaal als digitaal leermiddel in het onderwijs. Zo voeren wij de evaluatie uit van een pilot waarbij meer dan 10.000 uur materiaal lesboekvervangend aangeboden wordt voor een twintigtal klassen in het voortgezet onderwijs. Bijgestaan door een expertraad van onderwijsdidactici, schoolhoofden en uitgevers zullen wij onderzoeken hoe audiovisueel materiaal het best tot zijn recht komt in dit zeer dynamische veld.

Hiernaast ontwikkelt Kennisland, in samenwerking met de partners, nog twee innovatieve diensten. De eerste wordt een video-on-demand-dienst waarbij een groot deel van de film- en documentairecollectie beschikbaar gemaakt wordt voor het grote publiek. Deze zal in het najaar tijdens een van de filmfestivals gelanceerd worden. De tweede betreft een echt Kennisland-project: een experimenteel platform waar het publiek en de creatieve industrie uitgenodigd worden creatief gebruik te maken van onder Creative Commons-licentie beschikbaar gemaakt materiaal. Alle drie de projecten zullen onderzoek opleveren op het gebied van het betrekken van communities, auteursrecht, businessmodellen en innovatieve toepassingen van technologie. Dit zal resulteren in een trendmonitor over de toepassingen van audiovisueel erfgoed.

Kafkabrigade in Utrecht

Onderzoek Kafkabrigade naar complexe bouwinitiatieven

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht

Team: Lobke van der Meulen en Joeri van den Steenhoven

Website: www.kafkabrigade.nl

Waar gaat het project over?

In het voorjaar van 2007 werd de Kafkabrigade door de gemeente Utrecht ingeschakeld om de vele procedures en processen rond complexe bouwinitiatieven onder de loep te nemen. De aanleiding hiervoor was dat de gemeente bezig was met het samenvoegen van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling (DSO) en het Ontwikkelingsbedrijf Gemeente Utrecht (OGU) tot één nieuwe dienst. De gemeente wilde door de Kafkabrigade de nieuwe organisatie laten 'toetsen': kijken welke problemen zich in de voorgenomen nieuwe organisatie niet meer zullen voordoen en welke problemen alsnog getackeld moeten worden.

Het onderwerp 'complexe bouwinitiatieven' is gekozen, omdat de Kafkabrigade in oktober 2006 tijdens een masterclass voor het projectmanagementbureau van de gemeente een casus over dit onderwerp aan de orde stelde. Een half jaar later deed zich precies zo'n zelfde situatie voor. De vraag van de gemeente was, waarom de gemeente niets van de voorgaande casus geleerd had.

De casus die de Kafkabrigade heeft onderzocht, betrof het verhaal van een ondernemer die in 1999 de gemeente benaderd heeft met nieuwbouwplannen voor haar onderneming. De gemeente kon hier niet meteen mee instemmen, onder andere vanwege de ligging van het pand aan het spoor op een populair bedrijventerrein. Bovendien leek het de gemeente interessant het pand grootser op te zetten met detailhandel en woningen erbij. Dit resulteerde in een jarenlang proces van (mis)communicatie binnen de gemeente en tussen de gemeente en de ondernemer. Met als gevolg dat zij begin 2007 heeft besloten definitief af te zien van nieuwbouw en het huidige pand te gaan verbouwen (hiervoor heeft zij gelukkig een bouwvergunning gekregen).

Hoe draagt het bij aan een slimmer Nederland?

Bij een slim Nederland, hoort ook een slimme overheid. De Kafkabrigade helpt overheden om bureaucratische obstakels uit de weg te ruimen en vervolgens slimmer te opereren. Het bijzondere aan deze opdracht van de gemeente Utrecht was, dat zij vooruitlopend op de invoering de nieuwe organisatie van DSO en OGU wilde toetsen om de blinde vlekken eruit te kunnen halen. De Kafkabrigade is ingeschakeld om heel direct de eigen organisatie - zelfs nog voor dat die operatief wordt - aan te scherpen.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Tijdens het 'Functioneringsgesprek' - de fase in het Kafkaonderzoek waarin met de ondernemer, de betrokken ambtenaren en bestuurders gezamenlijk de knelpunten geanalyseerd worden en een inventarisatie van oplossingsrichtingen gemaakt wordt - kwamen de deelnemers tot de conclusie dat deze ondernemster - directeur van een bedrijf met drie verschillende vestigingen - *veel te lief was geweest*. Als zij eerder in het proces met de vuist op tafel had geslagen, had het hele proces volgens hen niet zo lang hoeven duren.

Wat zijn de plannen voor 2008?

Het Kafkaonderzoek voor de gemeente Utrecht is in het najaar van 2007 afgerond.

Last van de overheid

Kafkabrigade aan de slag met Last van de Overheid

Opdrachtgever: Ministerie van BZK

Team: Lobke van der Meulen, Joeri van den Steenhoven en Constant Hijzen

Website: www.kafkabrigade.nl

Waar gaat het project over?

In 2007 hebben wij met de Kafkabrigade in samenwerking met het programmateam Administratieve Lastenverlichting Burgers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het meldpunt Last van de Overheid onder handen genomen. Last van de Overheid is een online meldpunt van het ministerie van BZK waar mensen hun klachten over de overheid kwijt kunnen.

Het project kende twee delen. In januari 2007 hebben wij alle 400 meldingen, die sinds oktober 2006 op het meldpunt waren binnengekomen, bekeken. Doel was niet alleen een analyse te maken van wat voor soort meldingen er nu zoal binnenkomen, maar vooral om in een maand tijd zoveel mogelijk meldingen op te lossen. Een aanzienlijk deel van de meldingen bleek niet oplosbaar omdat het klaagzangen waren over de overheid in het algemeen of omdat zij anoniem zijn ingediend. Een deel van de meldingen was niet direct oplosbaar, omdat de problemen te complex waren (en er dus een grondige analyse aan vooraf moest gaan). De rest kon relatief eenvoudig opgelost worden. Bijvoorbeeld door iemand bepaalde informatie te verstrekken of van een bepaald formulier te voorzien.

Het tweede deel van de opdracht was het meest omvangrijk. We hebben tien van de complexe meldingen van Last van de Overheid met de Kafkabrigade onderzocht. Doel hiervan was niet alleen te leren over de afzonderlijke casus, maar vooral ook lessen over de tien casussen als geheel over het functioneren van het Nederlandse Openbaar Bestuur en over de Kafka-methode.

De casuonderzoeken betroffen de meest uiteenlopende onderwerpen, bijvoorbeeld: de onnodige indicatiestelling voor chronisch zieken, de bezwaarprocedure in de zorg, de procedures rond een bouw aanvraag, terugkeer in de samenleving na detentie en bureaucratie in de jeugdzorg.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

De analyse en het oplossen van de meldingen van Last van de Overheid gaf een goed inzicht in de meest merkbare zwakke punten van de Nederlandse overheid. Vervolgens zijn we nog met de tien casussen aan de slag gegaan. Hierdoor hebben we de Kafkabrigade-methode goed kunnen testen en aanscherpen, maar vooral veel geleerd over het functioneren van de Nederlandse Openbaar Bestuur door parallellen tussen de verschillende casussen. Bovendien is een aantal belangrijke knelpunten opgelost naar aanleiding van de casuonderzoeken. Een voorbeeld is dat Minister Eurlings op korte termijn de verplichte herkeuring voor een gehandicaptenparkeerkaart afschaft (waarom zou je steeds weer moeten aantonen dat je geen benen hebt?)

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

In januari 2007 zijn wij met toenmalig Minister Nicolai van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties een dag op pad geweest in een Kafkabus. Op die dag hebben wij met de Minister een interview gehouden voor het casuonderzoek over de samenloop van verschillende regelingen en hebben we het 'Functioneringsgesprek' gedaan voor de casus over de onnodige indicatiestelling. Onderweg in de bus heeft de Minister met zijn collega's gebeld om een aantal andere meldingen van Last van de Overheid bij hen onder de aandacht te brengen.

Wat zijn de plannen voor 2008?

De resultaten van een jaar lang werken met de Kafkabrigade voor Last van de Overheid hebben wij in een rapport verwerkt. Het doel voor komend jaar is om dit rapport uit te werken tot een bestuurskundig handboek over (de principes achter) de Kafka-methode.

Creatieve Verdienmodellen

Oprachtgever: Kennisland, met financiële middelen ondersteund door Stichting Premisela, Ministerie van OCW en Ministerie van EZ

Team: Joanne van den Eijnden, Martijn Arnoldus, Joeri van den Steenhoven

Waar gaat het project over?

In het onderzoeksproject Creatieve Verdienmodellen zijn we in 2007 op zoek gegaan naar de manieren waarop in de creatieve industrie geld wordt verdiend. Het project werd in 2006 samen met Premisela (platform voor Nederlandse vormgeving en mode) opgezet, en kon met steun van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Economische Zaken worden uitgevoerd. In het onderzoek bekijken we hoe het bedrijfslandschap van de creatieve industrie eruit ziet, welke mogelijkheden creatieven hebben om aan hun creaties te verdienen, en hoe zij een goede positie proberen op te bouwen om geld te verdienen. We spraken met de initiatiefnemers van zeer uiteenlopende bedrijven, zoals het wereldberoemde reclamebureau 180 Amsterdam, de ontwerpers van designkinderwagens Bugaboo, de makers van film- en tv-succes All Stars en het oudste bedrijf van Nederland, Royal Tichelaar Makkum.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

Twee jaar geleden beleefde de creatieve industrie als beleids- en discussieonderwerp een topjaar. Maar nu vervlakt de aandacht voor de creatieve industrie geleidelijk. Het lijkt alsof de gekte rond creatieve bedrijvigheid over het hoogtepunt heen is. Met Creatieve Verdienmodellen willen we een aanzet geven voor onderzoek, discussie en beleid voorbij de hype. Als de creatieve industrie economisch zo belangrijk is, hoe zit dat dan precies? En wat is er nog meer nodig dan het bijeenbrengen van netwerken van creatieven en andere bedrijvigheid? In 2007 hebben we die discussie op allerlei plekken in gang proberen te zetten. En daar gaan we in 2008 mee door.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Creatieve Verdienmodellen wist de nodige aandacht te trekken in binnen- en buitenland. Behalve verzoeken om informatie, zijn we met allerhande meningen, ideeën en suggesties verblijd. Een zeer interessante bijdrage presenteerde de stelling dat alle subsidies voor creatieve bedrijvigheid moeten worden afgeschaft. "Laat creatieven lekker met elkaar concurreren, zoals in elke bedrijfstak!" Andere e-mailers beklagden zich juist over de moordende concurrentie in de creatieve industrie, die je de lol ontnemt om in creatieve sectoren te ondernemen. En in één reactie werden we zelfs getraakteerd op tips voor creatief boekhouden.

Wat zijn de plannen voor 2008?

Creatieve Verdienmodellen heeft een overloop naar 2008. In de eerste helft van het jaar wordt de Nederlandstalige eindpublicatie van het onderzoek gepubliceerd. Het is de bedoeling dat er ook een Engelse versie verschijnt. Daarnaast krijgt het project aandacht in de vorm van workshops en presentaties tijdens verschillende conferenties en seminars. Voorbeelden zijn het avondprogramma van de Creative Company Conference die in april in Amsterdam wordt gehouden, en het Jaarcongres Matching Cultuur en Economie dat in juni van dit jaar in Rotterdam plaatsvindt.

Creative Commons

Oprachtgever: Ontwikkeld door KL, de Waag, IViR gerealiseerd met financiële ondersteuning van het Ministerie van OCW
Team: Paul Keller, Martijn Arnoldus, Corline van Es
Website: www.creativecommons.nl

Waar gaat het project over?

Creative Commons staat voor een flexibele omgang met auteursrecht. Hoewel we er bijna nooit bij stilstaan, is auteursrecht overal om ons heen. Zelfs een tekening op een servetje kan auteursrechtelijk beschermd zijn. Met name door de opkomst van internet en digitalisering van content is behoefte ontstaan aan eenvoudige en flexibele manieren om auteursrecht te kunnen uitoefenen. Creative Commons biedt zo'n systeem in de vorm van zes gestandaardiseerde open contentlicenties. Wat begon in de Verenigde Staten werd in Nederland al snel opgepikt door Kennisland, Waag Society en het Instituut voor Informatierecht (IViR) van de Universiteit van Amsterdam. In 2005 startten de drie partners met financiële ondersteuning van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, een 2,5-jarig werkprogramma om Creative Commons bredere bekendheid te geven, en gebruikers te ondersteunen bij de inzet van de licenties.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

In 2007 werd het werkprogramma 2005-2007 afgerond. De partners van Creative Commons Nederland kijken terug op een aantal intensieve jaren waarin we Creative Commons en auteursrecht in het algemeen breed onder de aandacht hebben gebracht bij allerlei doelgroepen. We gaven gastcolleges, verzorgden talloze lezingen en voorlichtingsbijeenkomsten, ontwikkelden minors voor het HBO, en startten samen met BUMA/STEMRA een pilottraject voor BUMA-leden. En het brede publiek werd een stukje wijzer over de omgang met eigen creaties zoals filmpjes op YouTube.com of foto's op albumsites zoals Flickr.com.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Voor Creative Commons Nederland werd 2007 een memorabel jaar. Maar ook voor de Europese muziekindustrie. Als allereerste collectieve rechtenorganisatie maakte BUMA/STEMRA het mogelijk voor haar leden om Creative Commons-licenties te gaan gebruiken. Na een jaar van soms lastige voorbesprekingen tussen Creative Commons Nederland en BUMA/STEMRA, kon de pilot in augustus eindelijk van start gaan. Professor Bernt Hugenholtz van het IViR verwoordde het bij de *launch* van de pilot als volgt: "BUMA laat zien dat ze een van de meest *forward looking* rechtenorganisaties in Europa is. Onderhandelingen tussen zusterorganisaties en CC-chapters in andere landen zijn gaande, maar deze samenwerkingsovereenkomst is echt de eerste. Deze pilot is dus een Europese primeur. Daarmee positioneert BUMA zich in de Europese concurrentiestrijd als een niet-dogmatische, flexibele en auteursvriendelijke rechtenorganisatie.

Wat zijn de plannen voor 2008?

Het nieuwe jaar wordt een jaar van continuering en van een nieuwe start. Creative Commons Nederland gaat met een nieuw driejarig werkprogramma aan de slag, opnieuw dankzij financiële steun van het Ministerie van OCW. We blijven gewoon voorlichting geven over de licenties, maar onze horizon en ambitie worden breder. De vragen rond auteursrecht en open content die in Nederland op ons af komen, zijn de afgelopen jaren steeds specifiekier geworden en gaan over: Oplossingen-op-maat, de economische potentie van open content, de betekenis van open content voor het onderwijs en over open content-oplossingen voor de digitale ontsluiting van cultureel erfgoed. In 2008 gaat Creative Commons Nederland haar activiteiten dan ook aanpassen aan de nieuwe, actuele vragen. Meer dan we tot nu toe gewend zijn, zullen we dat doen samen met andere partijen die willen doorbreken met open content.

Stichting Klasse

Opdrachtgever: Directeur van de Stichting Klasse
Team: Chris Sigaloff

Waar gaat het project over?

'Klasse in woord en daad' is een traject op maat gemaakt voor de directeuren van elf basisscholen, de ouders uit de medezeggenschapsraad, het bestuur en de algemeen directeur; samen vormen zij Stichting Klasse. Het doel was de stichting als geheel steviger op de (regionale) kaart te zetten, de afzonderlijke scholen met elkaar te verbinden en een gezamenlijke identiteit te creëren. Hiervoor werden vijf bijeenkomsten gehouden waarbij deelnemers van alle gelederen aanwezig waren. Een belangrijk ingrediënt van het traject werd gevormd door de *Interventures* (avontuurlijke interventies), waarbij niet alleen werd gepraat, maar echt gezamenlijk actie werd ondernomen. Dit leverde onder andere een bindende en breed gedragen visie en missie op. De samenwerking tussen scholen verbeterde aanzienlijk en de basis voor een lerende organisatie was gelegd. Dit heeft zich ook vertaald in praktische resultaten zoals een Stichting Klasse Dag, een Klasse Krant, een Klasse Café als ontmoetingsplek voor docenten en directeuren, een interne website en een Klasse Manifestatie voor alle betrokkenen in de buurt.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

Goed onderwijs is een van speerpunten voor een slim Nederland. Goed onderwijs kenmerkt zich door een lerende school waar directeuren en docenten met elkaar werken aan de kwaliteit en waarbij dit ook naar buiten toe wordt uitgedragen.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Een bijeenkomst waarbij de scholen docenten hadden afgevaardigd die binnen hun school het onderwijs trachten te vernieuwen. Deze dag werd een reeks van pareltjes waardoor het besef toenam dat er al heel veel positiefs gebeurt, maar dat de positieve resultaten onvoldoende gekoesterd en naar buiten gebracht worden.

Wat zijn de plannen voor 2008?

Kennisland heeft nu de ervaring en expertise om soortgelijke trajecten te ontwerpen en uit te voeren bij andere onderwijsinstellingen, om zo innovatie van binnenuit te stimuleren.

Innovatielab

Opdrachtgever: Center for Sustainability Business Universiteit Nijenrode
Team: Chris Sigaloff

Waar gaat het project over?

Van september tot december 2007 hebben dertien *young professionals* uit zes verschillende organisaties gewerkt aan een experiment om samenwerking in de renovatiebouw op een nieuwe wijze vorm te geven aan de hand van een bestaande casus. Dit experiment heette het 'Innovation Lab Duurzame Renovatiebouw' en was opgezet door het Nijenrode Center for Sustainability. Chris Sigaloff heeft hiervoor een ontwerp gemaakt en het samenwerkingsproces begeleid.

Naast een inhoudelijk plan waarin werd gedemonstreerd dat renovatie van woningen tot een zeer hoogstaand duurzaamheidsniveau technisch en economisch mogelijk is, was een van de belangrijkste lessen dat samenwerking in de keten een randvoorwaarde is voor duurzaamheid. Innovatieve ideeën over duurzaamheid zijn er genoeg, maar aan innovatieve samenwerkingsvormen ontbreekt het nogal eens. Het onderzoeksproces is gepresenteerd tijdens een eindbijeenkomst in de vorm van een rapport waarvoor de deelnemers zelf het materiaal hebben aangeleverd.

Hoe draagt dit project bij aan een slimmer Nederland?

De meerwaarde van het lab was om de culturele verschillen tussen bedrijven te overbruggen, verscheidenheid van doelstellingen van partijen bespreekbaar te maken en vooral ook om een sfeer te scheppen waarin mensen, met verschillende achtergronden en doelen, zich tot gedeeld probleemeneigenaar opwierpen. Het lab heeft geleid tot uitzicht op concrete uitvoering van een omvangrijk renovatieproject, waarin duurzaamheid in de gebouwde omgeving centraal staat. Een slim Nederland is dus gebaat bij slimme samenwerking.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

In deze eerste sessie lag de nadruk op de gezamenlijke zoektocht naar nieuwe mogelijkheden. Alle deelnemers hadden een uitgebreid bezoek gebracht aan Groenenhagen-Tuinenhoven en hun bevindingen vormden de basis voor mogelijke oplossingsrichtingen. Ze lieten zich inspireren door hun eigen beelden, door mensen van buiten en door voorbeelden uit het buitenland. Zo ontstond er een eerste schets voor de buitenruimte, de woningen, het CO₂-vraagstuk en een financieringsmodel. Er werden groepen geformuleerd die de taak kregen de varianten verder uit te zoeken en met name op zoek te gaan naar de achterliggende vooronderstellingen en opvattingen.

Wat zijn de plannen voor 2008?

In veel sectoren in Nederland ligt het innovatiepotentieel in de onderlinge samenwerking. Samen in een veilige setting experimenteren rond een concreet vraagstuk, levert veel kennis en ervaring op. De ambitie is om de lessen van het innovatielab toe te gaan passen in andere sectoren, bijvoorbeeld in het onderwijs.

Seminar Overheidscommunicatie en nieuwe media

Oprichtgever: Rijksvoorlichtingsdienst

Team: Geert Wissink, Nikki Timmermans en Joeri van den Steenhoven

Waar gaat het project over?

Kennisland heeft in december 2007 in samenwerking met de Rijksvoorlichtingsdienst een bijeenkomst georganiseerd over nieuwe media en overheidscommunicatie in Den Haag. Tijdens deze middag is gekeken naar trends en ontwikkelingen in een veranderend medialandschap. De volgende vraag stond centraal: hoe kan de rijksoverheid deze ontwikkelingen aangrijpen om haar communicatie beter te laten aansluiten bij de wereld van de burger?

Meer dan vijftig ambtenaren van de verschillende departementale commissies waren deze middag naar de Idazaal in Den Haag gekomen. Tijdens de lunch, voorafgaande aan de bijeenkomst, konden de deelnemers langs vijf posterpresentaties van nieuwe mediaprojecten van de overheid lopen. Vooral de campagne 'De Power van TJ' van de Belastingdienst, waarin jongeren via een game en een flitsende website werden verleid om geld terug te vragen, scoorde hoge ogen. Joeri van den Steenhoven en Geert Wissink verzorgden de aftrap van de middag met een presentatie over de opkomst van *social media* en een raamwerk waarin kansen en bedreigingen voor de overheid kunnen worden ingetekend.

Daarna kwamen vier experts aan het woord: Yme Bosma (Manager Business Development & Partnerships Hyves), Heleen Ririassa (Ririassa Onderzoek & Advies, accountmanager marketing MySpace Benelux), Steven Lenos (Radar Advies) en Albert Benschop (onderzoeker, UvA). De deelnemers gingen vervolgens uit elkaar in een *World Café opstelling* (groepjes van zes met een tafelleider) om kansen en bedreigingen van de verschillende diensten in kaart te brengen.

Gedurende de middag dreven twee thema's naar boven: Hoe open kan open zijn bij de overheid en in welke mate moet je als overheid participeren in sociale netwerken? De overheid verzamelt van oudsher veel informatie en de nieuwe vormen van media zijn bij uitstek geschikt om deze informatie te publiceren.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

De vraag is niet meer óf je als overheid iets met nieuwe media moet doen, maar in welke vorm. In een tijd waarin internet de belangrijkste informatiebron is voor veel groepen en sociale netwerken verzamelplaatsen zijn geworden voor miljoenen mensen, zul je als overheid daar ook aanwezig moeten zijn. Aanwezig zijn betekent eerst weten waarom je aanwezig wilt zijn en welke plekken er zijn. Dit seminar heeft de aanwezigen gewezen op de mogelijkheden en de kansen zodat de kloof tussen overheid en burger kleiner wordt.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Met vijftig mensen aan tafels van tien in een mooie zaal discussiëren over hoe de overheid beter kan communiceren door bijvoorbeeld nieuwe media te gebruiken. Inhoud, inspiratie, informatie en veel interactie: een typische KL-middag.

Wat zijn de plannen voor 2008?

Kennisland heeft aanbevelingen gegeven aan de Rijksvoorlichtingsdienst om in 2008 het thema 'nieuwe media' verder uit te diepen. De RVD is vervolgens aan de slag gegaan met alle inspiratie en inhoudelijke adviezen. Voor KL smaken zulke sessies naar meer en we kijken uit naar een vervolg.

Creative Challenge Call

Oprachtgever: Ministeries van OCW en EZ

Team: Joeri van den Steenhoven, Chris Sigaloff, Martijn Arnoldus, Joanne van den Eijnden

Website: www.creativechallengecall.nl

Waar gaat het project over?

Netwerken van creatieven en netwerken van (andere) bedrijven zijn er in overvloed. Maar hoe breng je die samen? Dat was de vraag in de Creative Challenge Call, die werd opgezet als onderdeel van het bredere programma 'Cultuur en Economie' van het Ministerie van OCW en het Ministerie van EZ. Uiteindelijk verdienden 39 projecten financiële steun vanuit de Call. Deze projecten hebben in 2007 op heel uiteenlopende manieren bijgedragen aan de vorming van nieuwe netwerken. De begeleiding van de toegekende projecten lag in handen van de EVD (agentschap van Economische Zaken) en Kennisland.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

Meer dan honderd bijeenkomsten werden georganiseerd: van kleinschalige workshops tot grote congressen zoals de Creatieve Company Conference in het Muziekgebouw aan het IJ. De effecten van deze bijeenkomsten echoen in het hele land na: van Arnhem (De Arnhemse Methode) tot Bilthoven (Connecting Conversations), van Rotterdam (Kopwerck) tot Maastricht (AINSI). Deelnemers aan de Creative Challenge Call hebben de mensen om hen heen aan het denken gezet en nieuwe mogelijkheden laten ontdekken.

Ook zijn nieuwe verbanden gelegd tussen verschillende bedrijfstakken. Het verpakkingscentrum is in gesprek geraakt met designers (Out of the Box), de audiovisuelen kwamen elkaar in diverse samenstelling tweemaandelijks tegen in Pakhuis de Zwijger (Beamlab), en in Eindhoven kreeg de traditioneel sterk vertegenwoordigde technologische sector een heel andere invulling bij De Uitvinders en de Verdrongen Rivier. Kunstenaars, scholieren en bedrijven zorgden daar voor spectaculaire manifestaties en een heuse film.

De Creative Challenge Call heeft geleid tot vernieuwende samenwerkingsverbanden, die de potentie hebben in de toekomst uitgebouwd te worden. Kijkend naar de inzet van de Call om nieuwe netwerken te vormen tussen creatieve ondernemers en de rest van het bedrijfsleven, kunnen we dus spreken van een succes.

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij

uitstek? Voor Kennisland was de Creative Challenge Call geen makkelijk project: hoe houd je bij wat 39 projecten doen en waar gaat het allemaal heen? Het kwam voor ons allemaal samen op de projectleiderbijeenkomsten, waarvan we er drie organiseerden. Zet zo'n veertig geïnspireerde mensen bij elkaar en de synergie wordt voelbaar. Waar liep jij tegenaan, wat zijn noodzakelijke randvoorwaarden voor succes en hoe gaan we al dat moois wat heeft plaatsgevonden tonen aan de buitenwereld?

Wat zijn de plannen voor 2008?

We hopen de resultaten van de Call te kunnen opvoeren in een virtuele showcase: een website ter inspiratie. En zoals gebruikelijk zijn in de slipstream van de Creative Challenge Call nieuwe ideeën ontstaan. Is het bijvoorbeeld een idee om een Creative Challenge Call-achtige regeling te hebben voor projecten die zich richten op 'research en development' in de creatieve sectoren. Om naast samenkomst ook samenwerking te krijgen welke leidt tot productontwikkeling. En wat gaat voortkomen uit het enthousiasme van deelnemers om nog eens gezamenlijk een slotconferentie te organiseren?

Memory Channel

Oprachtgever: Stadsarchief Dordrecht/Diep
Team: Geert Wissink en Corline van Es
Website: www.memorychannel.nl

Waar gaat het project over?

Overall in Nederland digitaliseren archieven en musea hun collecties. In het geval van het Stadsarchief Dordrecht/Diep gaat het om een hele bijzondere collectie, namelijk een verzameling video's, audio-opnamen en documenten van een groep Dordtse Antillianen.

In het pilot-project 'Memory Channel' experimenteerde het archief met het digitaliseren van de video's en zocht naar een manier om dit beeldmateriaal via een interactieve website te ontsluiten. Een belangrijke voorwaarde was dat de doelgroep zich betrokken zou gaan voelen bij het platform en na de lancering van de pilot actief een bijdrage zou gaan leveren aan de content op de site. Web 2.0-toepassingen als *tagging*, eigen beschrijvingen en filmpjes maakten dit mogelijk.

KL heeft het Stadsarchief advies gegeven rondom digitalisering en geholpen met het opzetten van de online omgeving. Om zoveel mogelijk bij de gebruikers aan te sluiten, vroegen we hen in een workshop hoe zij vonden dat de website eruit moest zien en welke functionaliteiten het platform moest hebben. Een van de uitkomsten was dat op de website niet alleen de beelden, maar vooral de verhalen een centrale rol moesten krijgen. De vormgeving moest aanhaken bij de Antilliaanse sfeer. De site mocht er zeker niet 'uitzien zoals een saaie archiefwebsite'.

Hoe draagt het project bij aan een slimmer Nederland?

Archieven en musea ontdekken het internet steeds meer als middel om gebruikers bij de collectie te betrekken. Door een experiment als Memory Channel doet het archief ervaring op met het online betrekken van de doelgroep. Dit opent voor archieven een hele nieuwe wereld aan mogelijkheden. Door een community rondom het archiefmateriaal op te richten, kunnen de doelgroepen aan elkaar en aan het archief verbonden worden. Zij moeten op een eenvoudige manier materiaal en commentaar kunnen toevoegen aan de site. Dit brengt vragen met zich mee over openheid van het platform. Wie mogen content toevoegen aan het platform? Hoe voer je redactie over een dergelijk platform? Archieven worden behalve bewaarder en aanbieder van materiaal, nu ook *community manager*!

Welke anekdote of herinnering illustreert dit project bij uitstek?

Tijdens de workshop vertelden de deelnemers verhalen over hun jeugd op de Antillen. Het was bijzonder om aan den lijve te ondervinden dat ons project aan een hele concrete behoefte voldeed: namelijk het verzamelen en delen van verhalen en beelden, van geschiedenis die anders wel eens verloren zou kunnen gaan. De verhalen zijn belangrijker dan de beelden!

Wat zijn de plannen voor 2008?

Eind 2007 zijn de resterende negentig banden gedigitaliseerd en omgezet naar een digitaal bestand op DVD. Het archief gaat hier in het eerste kwartaal van 2008 een selectie van maken die op de website gezet wordt in de vorm van korte clipjes. De website zal eind mei worden gepresenteerd aan de doelgroep, die dan ook zelf materiaal kan uploaden en kan reageren op het materiaal dat online staat. Het is de bedoeling dat op termijn ook andere doelgroepen met een eigen platform aan de slag gaan.

KL website, weblogs en nieuwsbrief

Opdrachtgever: Kennisland

Team: Marcel Oosterwijk, Geert Wissink, Joeri van den Steenhoven

Websites: www.kennisland.nl en www.kennisland.nl/nl/blog/

Website

De website www.kennisland.nl bestaat inmiddels twee jaar in zijn huidige vorm, die gekenmerkt wordt door een open uitstraling, consequent beeldgebruik en een ondiepe navigatie. Door de toename van het aantal projecten, is het echter niet altijd even gemakkelijk voor de bezoeker om te vinden waarvoor hij komt. Na twee jaar trouwe dienst is het daarom tijd voor een herziening.

Centrale vraag: hoe kunnen we de website zo inrichten dat alle Kennisland-projecten de aandacht en vindbaarheid krijgen die ze verdienen? En hoe kunnen we de uitstraling en functionaliteit van de site laten aansluiten bij het denkgoed dat we 'prediken'?

Kernwoorden als innovatie, helderheid, flexibiliteit, actualiteit, web 2.0, interactiviteit en gebruiksvriendelijkheid zijn daarbij de leidraad. Maar ook meer aandacht voor de Engelstalige website en wellicht een versie voor mobiele toepassingen.

Statistieken:

Ruim 64 duizend (8000 meer dan in 2006) unieke bezoekers bezochten in totaal 126 duizend keer de website (26 duizend meer dan in 2006) en bekeken samen bijna 400 duizend pagina's. De gemiddelde bezoektijd was ruim 3 minuten, maar opvallender is dat 80 procent van de bezoeken korter dan 30 seconden duurde. Even snel iets opzoeken of lezen en weer weg, lijkt het devies.

Opvallend:

- Er zijn 23 bomen gecompenseerd via Cleanbits
- 21,5% van de bezoekers gebruikte Firefox (t.o.v. 14,8% in Nederland)
- 13% van de bezoekers gebruikte een Mac (t.o.v. 1% in Nederland)
- KL-medewerkers zijn vaker opgezocht dan KL-projecten
- 21 duizend PDF-hits namen maar liefst 56 procent van de totaal gebruikte bandbreedte voor hun rekening

KL weblogs

In 2007 hebben KL'ers 65 blogposts geschreven en zijn de Nederlandstalige en Engelstalige blog (blog.kennisland.nl en blog.kennisland.nl/knowledgeland) bijna vierduizend keer bezocht. We zijn niet geheel tevreden over het aantal posts en over het aantal bezoekers. Beide aantallen moeten in 2008 omhoog. We nemen hiervoor in elk geval de volgende maatregelen: interessante personen buiten KL uitnodigen om te schrijven, de categoriestructuur van de blogs vereenvoudigen en kruisbestuivingen tot stand brengen tussen alle door KL gerunde weblogs (waaronder Creative Commons en Beelden voor de Toekomst). Met de komst van columnist Sanderijn Cels is hiermee alvast een goede start gemaakt. Zij verslaat vanuit de Verenigde Staten de presidentsverkiezingen en belicht de rol van nieuwe media daarin.

KL nieuwsbrief

In totaal veertien nieuwsbrieven hebben in 2007 de abonnees bereikt: 12 maandelijkse edities en 2 speciale uitgaven. In juli brachten we een Stage-nieuwsbrief uit om stagiaires te werven en in augustus een PICNIC-nieuwsbrief om onze lezers op te warmen voor de PICNIC Cross Media Week, waar Kennisland vier events organiseerde.

Omdat we niet langer tevreden waren over het systeem waarmee de nieuwsbrief verstuurd werd, besloten we eind 2007 over te stappen op het systeem van Blinker. Deze *nieuwsbrief-engine* heeft uitgebreide track- en tracemogelijkheden zodat we beter kunnen inspelen op de wensen van onze lezers. Door het nieuwe systeem weten we nu ook dat het aantal abonnees naar beneden bijgesteld moet worden. 600 e-mailadressen in ons bestand bestaan niet meer, waardoor het totaal aantal leden niet 2800 maar 2200 bedraagt. Door de uitgebreide leesstatistieken weten we over enkele maanden welke items goed scoren, en welke we misschien beter kunnen laten vallen.